

Svět 2003

společností Fjodora Chodorkovského, který připravoval fúzi firem Jukos a Sibneft, jejichž spojením by vznikla jedna z největších ropných společností na světě. Mnoho pozorovatelů soudilo, že důvodem zásahu proti tomuto oligarchovi se staly jeho nepřímo ohlášené ambice ucházet se o prezidentskou funkci po ukončení druhého mandátu Vladimira Putina.

Na mezinárodní scéně se Rusko v roce 2003 úspěšně prosazovalo. Důkazem respektování vlivu a váhy Moskvy byla například absence či minimální přítomnost kritiky dodržování lidských práv v Čečenstvu. Důvodem je již zmíněné silné postavení prezidenta Vladimira Putina na domácí scéně. Zahraniční partneři nevidí politickou osobnost či hnutí, jež by mohly nynější hlavě státu účinně konkurovat.

Jiným výrazným faktorem napomáhajícím respektu k postavení Ruska je skutečnost, že Moskva má svým partnerům co nabídnout. V době rozvíjející se irácké krize, kdy nebylo zřejmé, jaké budou její důsledky na světovou cenu ropy, jejíž prudký nárůst by mohl mít zásadní vliv na ekonomiky průmyslově rozvinutých zemí, bylo neobvyčejně důležité, že Putinovo Rusko svou exportní politikou přispívalo ke stabilizaci ceny ropy. V tomto ohledu projevilo spolehlivost a vypočitatelnost, tedy vlastnosti, které se v mezinárodní politice zvláště cení.

Rok 2003 byl charakterizován stabilizací vztahů Ruska se Spojenými státy, s Evropskou unií (ve druhém pololetí našel Vladimir Putin cennou podporu v osobě italského premiéra Silvia Berlusconiho, jehož země v té době předsedala Evropské unii) i s Čínou. Přes sblížování v náhledu na nebezpečí mezinárodního terorismu se však začíná stále více ukazovat, že Rusko je pro západ partner, ale stěží přejde plně do kategorie spojenec. Autoritativnější způsob vlády možná přispívá k jisté vnitropolitické stabilizaci země, nyní vládnoucí garnitura ale spíše dává přednost upevnění strategického postavení země a průmyslově vyspělé demokratické státy pokládá za možný a užitečný zdroj příjmů, případně moderních technologií, méně už, pokud však vůbec, za partnery, s nimiž sdílí podobný náhled na svět a stejné hodnoty. Pro další vývoj postavení Ruské federace bude důležité, jak uspěje v modernizaci své ekonomiky, aby nebyla závislá jen na vývozu svých přírodních zdrojů, a jak se případný pokrok v této oblasti projeví v celé společnosti.

Čínský kosmický start

Rusko v postavení hlavního partnera i konkurenta západu začíná střídát Čína, které se zatím daří udržovat relativně vysoký hospodářský růst. V roce 2003 se v čele nejlidnatějšího státu světa postupně etablovala nová generace vůdců zvolená na sjezdu Komunistické strany Číny v předchozím roce. Symbolem vzrůstajících schopností asijské a budoucí světové velmoci se stalo vypuštění rakety s lidskou posádkou. Start prvního čínského kosmonauta v sobě obsahoval charakteristiky vyjadřující přetrvávající vnitřní rozpornost. Na jedné straně je nepochybné, že příprava, organizace a zázemí takového kosmického letu vyžadují vysokou úroveň schopností, na druhé straně nelze přehlédnout, že základem nosné rakety se stal typ starší rakety vyvinuté ještě v době existence Sovětského svazu. Čínská ekonomika a věda ještě není natolik vyspělá, aby vyvinula a použila technologii zcela domácího původu. Až se jí to v některém z dalších let podaří, začne se naplňovat předpověď, že 21. století se stane stoletím Číny.

Adam Černý, Hospodářské noviny